

RAAMATUN KRONOLOGIA

eli Raamatun tapahtumien aikajärjestys

Esipuhe

Kronologia, eli aikajärjestys, ajanlasku, tarkoittaa historiallisten tapahtumien ajallista määrittämistä.

Koska Raamattua ei ole kirjoitettu aikajärjestystä silmälläpitäen, niin sen tapahtumien ajoittaminen ei ole kovin tarkka.

Esim. kuninkaiden aikaa laskiessamme tulee ongelmia, koska usein oli 2-3 kuningasta yhtäaikaa elossa. Isä eli, vaikka poika jo hallitsi kuninkaana.

Arkeologit ja historiankirjoittajat ovat tutkineet Raamatun aikaa. Paljon on saatu tietoja selville, jotka valaisevat Raamatun tapahtumia ja paljo on vielä tutkimusaineistoa tutkimatta.

Raamatussa on muutamia "rajapyykkeitä", joista voidaan saada melko tarkkoja tietoja tapahtumien ajankohdista.

Historiankirjoittajat ovat melko yksimielisiä siitä, että kuningas Salomo hallitsi noin vuosina 972-932 eKr. Hallituskausi kesti 40 vuotta. (1Kn 11:42)

Israelin valtakunnan jakautuminen tapahtui heti Salomon jälkeen, eli siis noin vuonna 932 eKr. (1Kn 12)

Salomo alkoi temppelin rakentamisen neljäntenä hallitusvuotenaan, eli vuonna 968 / 969 eKr. Tämä tapahtui neljäntenä sadantena kahdeksantenkymmenentenä (480) vuotena siitä, kun israelilaiset olivat lähteneet Egyptistä. (1Kn 6:1) Siis lähtö Egyptistä tapahtui vuonna 1448 eKr. (968 + 480 = 1448)

Aika, jonka Israel oli ollut Egyptissä, oli 430 vuotta. (2Ms 12:40), josta ajasta heitä sorrettiin 400 vuotta. (Apt 7:6)

He tulivat siis Egyptiin vuonna 1878 eKr. (1448 + 430 = 1878)

Tulo Egyptiin oli se, kun Jaakob perheineen sinne muutti. Joosef oli silloin virkamiehenä faraon hovissa. Myöhemmin hän faraon vaihtumisen myötä luonnollisesti menetti valtansa ja vähitellen koko kansa joutui sorron alaiseksi.

Gal. 3:16,17 kertoo Aabrahamille annetusta testamentista (1Ms 22:18) ja siitä, kuinka se Jaakobille vahvistettiin (1Ms 46:2-4). Se vahvistettiin Jaakobin tullessa Egyptiin, siis noin vuonna 1878. Laki annettiin 430 vuoden kuluttua, siis 1448 /1447 eKr.

Silloin Israel oli aloittanut matkansa kohden Luvattua Maata.

Tuomarien aikana Israel oli ollut omassa maassaan noin 300 vuotta. (Tuom. 11:26)

On olemassa erilaisia ajanlaskuja. Meillä Suomessa otettiin käyttöön Gregoriaaninen kalenteri noin vuonna 1753. Se on Juliaanisen kalenterin parannus. Suomessa käytetään myös kalenterivuotta, esimerkiksi armeijassa ja vankiloissa. Siinä on vuodessa 360 päivää. Juutalaisilla on oma ajanlaskunsa, jossa on 355 päivää vuodessa.

Emme tiedä varmuudella, mitä ajanlaskua on käytetty. Siksi nämä vuosiluvut eivät ole aivan tarkkoja, vain suuntaa-antavia.

Tässä muutamia suuntaviivoja, kun lähdemme tutkimaan, milloin mitäkin tapahtui.

Tässä kronologiassa on myös historian tietoja. Tosin niiden luotettavuudesta ei voida olla täysin varmoja.

Samoin tähän kronologiaan on suhtauduttava tietyllä varovaisuudella. "Emme tiedä, niin kuin tietää tulisi" ja "tietomme on vajavaista", mutta sittenkin näitä asioita kannattaa tutkia.

Raamatun vuosiluvut Aadamin luomisen jälkeen (=j.A.)

ENSIMMÄINEN MOOSEKSEN KIRJA (GENESIS) alusta vuoteen 1807 eKr.

000

***Aadamin luominen. Hän eli 930v. Kuoli v.930. (1Ms 1:27-5:5)**

***Kain ja Aabel syntyivät ja Kain surmasi Aabelin. Ilmeisesti he olivat silloin jo noin satavuotiaita. Mahdollisesti siihen aikaan oli syntynyt muitakin lapsia.**

Ennen vedenpaisumusta ihmiset ja kaikki eläimet olivat kasvissyöjiä (1Ms 1:29,30). Sen jälkeen söivät myös lihaa (1Ms 9:3).

130 j.A.

***Seet syntyi. Eli 912v. Kuoli v.1042 j.A. (1Ms 5:3-8)**

235 j.A.

***Enos syntyi. Eli 905v. Kuoli v.1140 j.A. (1Ms 5:6-11). Tähän aikaan ruvettiin huutamaan avuksi Herran nimeä. (1Ms 4:26)**

325 j.A.

***Keenan syntyi. Eli 910v. Kuoli v.1235 j.A. (1Ms 5:9-14)**

395 j.A.

***Mahalalel syntyi. Eli 895v. Kuoli v.1290 j.A. (1Ms 5:12-17)**

460 j.A.

***Jered syntyi. Eli 962v. Kuoli v.1422 j.A. (1Ms 5:15-20)**

622 j.A.

***Hanok syntyi. Eli 365v.**

Kun hän oli vaeltanut Jumalan yhteydessä 300 vuotta, ei häntä enää ollut, sillä Jumala oli ottanut hänet pois. Se tapahtui v.987 j.A. (1Ms 5:18-24)

687 j.A.

***Metusalah syntyi. Eli 969v. Oli maailman vanhin tunnettu ihminen. Kuoli vedenpaisumusvuonna v.1656 j.A. (1Ms 5:21-27)**

874 j.A.

***Lemek syntyi. Eli 777v. Kuoli v.1651. (1Ms 5:25-31)**

930 j.A.

***Adam kuoli 930 vuotiaana. (1Ms 5:5)**

987 j.A.

***Hanok vietiin Jumalan luo 365 vuotiaana. (1Ms 5:22-24)**

1042 j.A.

***Seet kuoli 912 vuotiaana. (1Ms 5:8)**

1056 j.A.

***Nooa syntyi. Eli 950v. Kuoli v.2006 j.A. (1Ms 5:28-9:29)**

1235 j.A.

***Keenan kuoli 910 vuotiaana. (1Ms 5:14)**

1290 j.A.

***Mahalalel kuoli 895 vuotiaana. (1Ms 5:17)**

1422 j.A.

***Jered kuoli 962 vuotiaana. (1Ms 5:20)**

1558 j.A.

***Seem syntyi. Eli 600v. Kuoli 2158 j.A. (1Ms 5:32-11:11).**

(Ilmeisesti Seem oli Melkisedek. Hb 7:1-17)

1651 j.A.

***Lemek kuoli 777 vuotiaana. (1Ms 5:31)**

1656 j.A.

***Vedenpaisumus. Kesti 1v. 10pv. (1Ms 6:7-8:19) Eufraatin ja Tigrin alajuoksulta on löydetty tuhotulvan, eli Vedenpaisumuksen jälkiä.
Argeologit ovat ajoittaneet sen olleen noin 4000 vuotta sitten. Vedenpaisumus oli tämän laskelman mukaan vuonna 2460 eKr.**

1658 j.A.

***Arpaksad syntyi. Eli 438v. Kuoli v.2096 j.A. (1Ms 10:22, 11:10-13)**

1693 j.A.

***Selah syntyi. Eli 433v. Kuoli 2126 j.A. (1Ms 10:24, 11:12-15)**

1723 j.A.

***Eeber syntyi. Eli 464v. Kuoli v.2187 j.A. (1Ms 11:14-17)**

1757 j.A.

***Peleg syntyi. Eli 239v. Kuoli v.1996 j.A. (1Ms 11:16-19) Pelegin aikana tapahtui maan jakaantuminen, eli mantereet irtosivat toisistaan. (1Ms 10:25)**

1787 j.A.

***Regu syntyi. Eli 239v. Kuoli v.2026 j.A. (1Ms 11:18-21)**

1819 j.A.

***Serug syntyi. Eli 230v. Kuoli 2049 j.A. (1Ms 11:20-23)**

1849 j.A.

***Naahor, Aabrahamin isoisä syntyi. Eli 148v. Kuoli v.1997 j.A. (1Ms 11:22-25)**

1878 j.A.

***Terah, Aabrahamin isä syntyi. Eli 205v. Kuoli v.2083 j.A. (1Ms 11:24-32)**

1948 j.A. = 2168 e.Kr.

***Aabraham syntyi. Eli 175v. Kuoli v.2123 j.A. = 1993 eKr. (1Ms 11:26-25:8)**

Vuosiluvut ennen Kristusta. (=eKr.)

2168 eKr.

***Aabraham syntyi Kaldean Uurissa, nykyisen Irakin aluetta. (1Ms 11:26) Hänen isänsä Terah oli silloin 70 vuotias.**

***Nooa eli 58v Aabrahamin syntymän jälkeen, Seem eli 210v Aabrahamin syntymän jälkeen. (Seem kuoli vasta 35v Aabrahamin kuoleman jälkeen.) Ehkä Seem oli Melkisedek. (1Ms 14:18-20) Arpaksad eli vielä 148v, Selah 178v, Eeber 239v, Peleg 48v, Regu 78v, Serug 101v, Naahor 49v ja Terah eli 135v Aabrahamin syntymän jälkeen.**

2158 eKr.

***Saarai syntyi. Saarai oli myös Terahin tytär. (1Ms 20:12) Saarai oli 10v. miestään nuorempi. (1Ms 17:17)**

***Näihin aikoihin Kaldean Uurissa hallitsivat kuninkaat Ur-Nammu, Dungi, Bur-Sin, Gimi-Sin ja Ibi-Sin.**

2118 eKr.

***Terah, Abram ja Loot lähtivät Kaldean Uurista Harraniin. (1Ms 11:31)**

2110 eKr.

***Nooa kuoli 950 vuotiaana.**

2093 eKr.

***Abram ja Loot lähtivät Harranista oltuaan siellä 24v. Terah jäi sinne ja kuoli 60v.:n kuluttua. (1Ms 12:1-5)**

2092 eKr.

***Abram meni Egyptiin nälänhätää pako. (1Ms 12:10-13:1). Saivat sieltä Hagarin palvelustyöksi. (1Ms 16:1) Arabikansat ovat Hagarin jälkeläisiä.**

2090 eKr.

***Abram ja Loot erosivat toisistaan. (1Ms 13:5-12)**

2085 eKr.

***Sota Siddimin laaksossa. Loot perheineen joutui vangiksi. Abram soti sodan voittajaa vastaan ja voitti, palauttaen Lootin takaisin. Tapasi Melkisedekin. (Seem?) (1Ms 14)**

2084 eKr.

***Herra ilmestyi Abramille. (1Ms 15)**

2082 eKr.

***Ismael syntyi. (1Ms 16). Hänestä polveutuvat arabit. Ismaelin kautta Aabraham on arabien / muhamettilaisten kantaisä.**

2069 eKr.

***Abram sai nimeksen Aabraham, Saarai nimekseen Saara. (1Ms 17:5,15)**

***Ympärileikkaus. (1Ms 17:10,23-27)**

***Sodoman, Gomorran, Adman ja Seboimin hävitys tulella ja tulikivellä. (1Ms 19, 5Ms 29:23)**

2068 eKr.

***Iisak syntyi (1Ms 22:1-3). Aabraham oli 100v. ja Saara 90v. kun Iisak syntyi. (1Ms 21:5, 17:17)**

2050 eKr.

***Aabraham uhrasi Iisakin. (1Ms 22:1-19)**

2033 eKr.

***Terah, Aabrahamin ja Saaran isä kuoli. (1Ms 11:32)**

2031 eKr.

***Saara kuoli Hebronissa 127 vuotiaana, kaksi vuotta isänsä kuoleman jälkeen. (1Ms 23:1,2)**

2028 eKr.

***Iisak avioitui serkkunsa Betuelin (1Ms 22:20-23) tyttären, Rebekan kanssa. (1Ms 24)**

2008 eKr.

***Kaksoset Eesau ja Jaakob syntyvät. (1Ms 25:20-26)**

1993 eKr.

***Aabraham kuoli. (1Ms 25:8) Eesau ja Jaakob olivat silloin 15v.**

1968 eKr.

***Eesau avioitui heettiläisten Jehuditin ja Baasematin kanssa 40 vuotiaana. (1Ms 26:34)**

1958 eKr.

***Nooran poika Seem (Melkisedek?) kuoli 600 vuotiaana, 35v. Aabrahamin kuoleman jälkeen.**

1945 eKr.

***Ismael kuoli 137 vuotiaana. (1Ms 25:17)**

1931 eKr.

***Jaakob lähti kotoaan ja saapui enonsa Laabanin luo Harraniin 77 vuotiaana. (1Ms 28:10-29:13)**

1924 eKr.

***Jaakob avioitui serkkujensa Leean ja Raakelin kanssa 84 vuotiaana. (1Ms 29:17-28)**

1917 eKr.

***Joosef syntyi. (1Ms 30:22-24)**

1911 eKr.

***Jaakob perheineen pakeni Laabanin luota ja palasi Kanaanin maahan. (1Ms 31-35).
Äiti oli ilmeisesti silloin jo kuollut ja isä Iisak oli 157 vuotias.**

1905 eKr.

***Benjamin syntyi. (1Ms 35:17,18)**

***Raakel kuoli. (1Ms 35:19)**

1900 eKr.

***Joosef 17 vuotiaana Egyptiin Potifarin orjaksi. (1Ms 37:28,36) Potifar oli farao Sesostris II:n (1903-1887) hoviherra ja henkivartijain päämies.**

1891 eKr.

***Joosef vankilaan. (1Ms 39:20)**

1888 eKr.

***Iisak kuoli 180 vuotiaana. (1Ms 35:28,29)**

1887 eKr.

***Joosef 30 vuotiaana farao Sesostris III:n (1887-1849) eteen. (1Ms 41:14)**

1887-1880 eKr.

***Viljavat vuodet. (1Ms 41:47)**

1880-1873 eKr.

***Katovuodet. (1Ms 41:54)**

1879 eKr.

***Joosefin veljien ensimmäinen matka Egyptiin. (1Ms 42)**

1878 eKr.

***Jaakob Egyptiin, tapasi Joosefin 22v:n eron jälkeen. Jaakob eli vielä 17v. (1Ms 46)**

1861 eKr.

***Jaakob kuoli 147 vuotiaana. (1Ms 47:28, 49:33)**

1849 eKr.

***Joosef menetti valtansa, kun farao Sesostris III kuoli ja farao Amenemhet III tuli faraoksi.**

***Alkoi vähitellen Israelin sortaminen, jota kesti n. 400 vuotta. (Apt 7:6) Jatkuu vuoteen 1448, jolloin kansa pakeni Egyptistä.**

1807 eKr.

***Joosef kuoli 110 vuotiaana. (1Ms 50:26)**

***ENSIMMÄINEN MOOSEKSEN KIRJA (GENESIS) päättyi.**

1807-1558 eKr. Ensimmäisen ja Toisen Mooseksen Kirjan välinen aika on noin 250 vuotta. Tästä väliajasta Raamattu vaikenee lähes kokonaan. Sinä aikana israelilaiset lisääntyivät Egyptissä, asuen Goosenin maakunnassa. (2Ms 1:7) Noin v.1730 aikoihin Hyksos-kansat alistivat egyptiläiset valtansa alle. Heillä oli hevosten vetämiä sotavaunuja, joita vastaan egyptiläiset eivät kyenneet puolustautumaan. Hyksot hallitsivat Egyptiä noin 150 vuoden ajan. Hyksot tulivat pohjoisesta ja olivat luultavasti Seemin sukuisia kansoja. Thebessä farao Sekenenre (n.1600 eKr) kapinoi Hyksoja vastaan. Luultavasti hän sai surmansa taistelussa. Hänen haavoittunut pääkallonsa Kairon museossa. Hänen poikansa farao Ahmose (1580-1558) onnistui veljensä Kamosen kanssa ajamaan Hyksot pois Egyptistä. Seuraava farao, Amenhotep I (1558-1525) alkoi orjuuttaa Israelia. Hän pelkäsi, että israelilaiset voimistuessaan tulisivat alistamaan Egyptin valtansa alle, kuten Hyksot aikaisemmin.

Babylonin ensimmäinen dynastia (n.1894-1595).

Hammurabi, kuuluisa lainlaatikas (1792-1750).

TOINEN MOOSEKSEN KIRJA (EXODUS) Kesto 111v. 1558-1447 eKr.

1558 eKr.

***Farao Amenhotep I (1558-1525) faraoksi. (2Ms 1:8)**

1531 eKr.

***Aaron syntyi.**

1529 eKr.

***Amenhotep I antoi määräyksen: Kaikki poikavauvat heitettävä Niiliin. (2Ms 1:22)**

1528 eKr.

***Mooses syntyi. Farao Amenhotep I:n "tytär" Hatsepsut otti Mooseksen kasvatikseen. (2Ms 2)**

1525 eKr.

***Farao Amenhotep I kuoli ja Thotmes I (1525-1508) faraoksi. Mooses oli silloin kolmen vuoden ikäinen.**

1508 eKr.

***Thotmes II (1508-1504) faraoksi. Mooses oli 20 vuotias.**

1504 eKr.

***Farao Thotmes II kuoli. Mooses kieltäytyi ryhtymästä faraoksi (Hb 11:24) ja hänen kasvatusäitinsä Hatsepsut (1504-1492) otti kuninkuuden. Näihin aikoihin syntyi Hatsepsutin siskon- tai veljenpoika Thotmes III.**

1497 eKr.

***Joosua syntyi.**

1487 eKr.

***Mooses asettautui heprealaisen orjakansan puolelle egyptiläisiä vastaan. Hatsepsut pelkäsi, että kruununprinssi Mooses siirtää vallan egyptiläisiltä heprealaisille. Pelastaakseen Egyptin tältä hän antoi käskyn surmata Mooseksen. Mooses pakeni Midianiin. (2Ms 2:11-15)**

1482 eKr.

***Thotmes III (1482-1450) faraoksi.**

1450 eKr.

***Amenhotep II (1450-1425) faraoksi.**

1448 eKr.

***Mooses palavan pensaan luona (2Ms 3)**

***Mooses palasi Egyptiin.**

***Vitsaukset.**

***Israelilaiset lähtivät Egyptistä. (2Ms 3-12)**

1447 eKr.

***Ilmestysmajan rakentaminen. (2Ms 25-40)**

***TOINEN MOOSEKSEN KIRJA päättyi.**

KOLMAS MOOSEKSEN KIRJA (LEVITICUS)

1446 eKr.

NELJÄS MOOSEKSEN KIRJA (NUMERI)

1446-1408 eKr. Kesto aika 38v.

Israelin vaellus erämaassa kohden Luvattua Maata. Egyptissä hallitsivat faraot Thotmes IV (1425-1405), farao Amenhotep III (1405-1370), vaimo kuningatar Teje.

VIIDES MOOSEKSEN KIRJA (DEUTERONOMIUM) 1408 eKr.

1408 eKr.

***Aaron ja Mooses kuolivat. (4Ms 20:28, 5Ms 34:5)**

JOOSUAN KIRJA.

Kesto 21v. 1408-1387 eKr.

1408

***Israel Joosuan johdolla Kanaanin maahan.**

***Jerikon valloitus. (Joos. 6)**

1402 eKr.

***Maa jaettiin sukukuntien kesken. (Joos13-21)**

1401 eKr.

***Ilmestysmaja pystytettiin Siiloon. (Joos. 18:1)**

1400 eKr.

***Ruubenilaiset, gaadilaiset ja toinen puoli Manassen sukukuntaa palasivat Jordanin itäpuolelle. (Joos. 22)**

1387 eKr.

***Joosua kuoli 110 vuotiaana. (Joos. 24:29)**

***JOOSUAN KIRJA päättyi.**

TUOMARIEN KIRJA.

Kesto n. 317v. 1387-1070 eKr.

***Israelilaiset vähitellen hylkäävät Herran. (Tuom. 3:12-14)**

Farao Amenhotep IV, eli Ekhnaton. (1370-1352), äiti kuningatar Teje, vaimo Nefertiti.

1368 eKr.

***Mesopotamian kuningas Kuusan-Risataim ahdisti Israelia. (Tuom.3:8)**

1360 eKr.

***Kaalebin veljenpoika Otniel vapautti Israelin. (Tuom.3:10) Otniel tuomarina. Rauha 40v. (Tuomarit hallitsivat eri puolilla maata ja osin samanaikaisesti. Siksi vuosiluvuissa on päällekkäisyyksiä, eikä aivan tarkalleen voida heidän toimikautiaan ajoittaa.)**

1320 eKr.

***Mooabin kuningas Eglon ahdisti Israelia. Valloitti Palmukaupungin, eli Jerikon. (Tuom.3:12-14)**

1302 eKr.

***Benjaminilainen Eehud, vasenkätinen mies, vapautti Israelin ja surmasi kuningas Eglonin. (Tuom.3:15-30)**

***Eehud tuomarina, hänen jälkeensä Samgar. (Tuom.3:31) Rauha 80 vuotta.**

1222 eKr.

***Pohjois-Palestiinassa hallitseva Kanaanin kuningas Jaabin, sotapäällikkönsä Siiseran kanssa ahdisti Israelia. (Tuom.4:1-3)**

1202 eKr.

***Baarak lähti sotimaan Siiseraa vastaan naistuomarin, profeetta Deboran kehoituksesta. Israel vapautui. (Tuom. 4:4-24)**

***Deboran voittolaulu. (Tuom.5) Maassa rauha 40v. (Tuom. 5:31)**

1162 eKr.

***Midianilaiset ahdistivat Israelia. (Tuom. 6:1-6)**

***Gideon, eli Jerubbaal voitti midianilaiset kolmensadan miehen sotajoukollaan. (Tuom. 6:11-7:25)**

***Abimelek, Gideonin poika tuli kuninkaaksi. (Tuom.9)**

***Toola tuomarina 23 vuotta. (Tuom. 10:1,2)**

***Jaair tuomarina 22 vuotta. (Tuom. 10:3-5)**

Israelilaiset tekivät jälleen sitä, mikä oli paha Herran silmissä. He palvelivat baaleja ja astarteja ja monia muita jumalia. Herra myi heidät filistealaisten ja ammonilaisten käsiin 18 vuodeksi. Israelilaiset huusivat Herraa. (Tuom. 10:6-18)

ENSIMMÄINEN SAMUELIN KIRJA.

Kesto n. 103v. 1115-1012

1115 eKr.

***Samuel syntyi.**

1112 eKr.

***Jefta voitti Israelin vastustajat. Oli tuomarina Israelissa 6v. (Tuom.11:1-12:7)**

***Beetlehemiläinen Ibsan tuomarina 7 vuotta. (Tuom. 12:8-10)**

***Eelon tuomarina 10 vuotta. (Tuom. 12:11-12)**

***Piratonilainen Abdon tuomarina 8 vuotta. (Tuom. 12:13-15)**

1077 eKr.

***Filistealaiset voittivat Israelin ja ryöstivät arkin.**

***Pappi Eeli kuoli. (1Sm 4)**

***Simson ja Delila. (Tuom.16:4-31) Simson tuomarina 20v. (Tuom. 13-16) (Tuomarien kirjan loppuluvut (17-21) tapahtuivat ennen edellä olevia lukuja.)**

1070 eKr.

***TUOMARIEN KIRJA päättyi.**

RUUTIN KIRJA

ajoittuu Tuomarien kirjan aikoihin. (Ruut 1:1)

1056 eKr.

***Israel voitti filistealaiset, jotka olivat heitä ahdistaneet 20v. (1Sm 7)**

1052 eKr.

***Saul kuninkaaksi. (1Sm 10)**

1042 eKr.

***Daavid syntyi. Daavidin veljet ja sisaret: 1Ak 2:13-16 ja 2Sm 17:25.**

1026 eKr.

***Daavid voideltiin kuninkaaksi. (1Sm 16)**

1024 eKr.

***Daavid ja Goljat. (1Sm 17)**

***Saul alkoi vihata Daavidia. Daavid sai vaimokseen Saulin tyttären Miikalin. (1Sm 18:15-27)**

1017 eKr.

***Samuel kuoli. (1Sm 25:1)**

1012 eKr.

***Saulin pojat Joonatan, Abinadab ja Malkisua kuolivat filistealaisten kautta. (1Sm 31:2)**

***Saul yritti itsemurhaa. (1Sm 31:4, 1Ak 10)**

***ENSIMMÄINEN SAMUELIN KIRJA päättyi.**

TOINEN SAMUELIN KIRJA

(1012-972=40v.)

ENSIMMÄINEN AIKAKIRJA

(1012-972=40v.) (1.Ak 10)

1012 eKr.

***Amalekilainen nuorukainen surmasi Saulin, joka haavoittui itsemurhayrityksessään. (2Sm 1:5-10)**

***Daavid Juudan kuninkaaksi. (2Sm 2:4)**

***Iisboset, Saulin poika, tuli muun Israelin kuninkaaksi. (2Sm 2:8-10)**

1010 eKr.

***Iisboset murhattiin. Daavid rankaisi murhaajia. (2Sm 4)**

1005 eKr.

***Daavid koko Israelin kuninkaaksi. Hallituskaupunkina Jerusalem. (2Sm 5:3, 1Ak 11:1-3)**

980 eKr.

***Absalom, Daavidin poika, yritti kapinan avulla saada kuninkuutta. (2Sm 15-18)**

973 eKr.

***Rehabeam, Salomon poika syntyi. (2Ak 12:13)**

972 eKr.

***TOINEN SAMUELIN KIRJA päättyi.**

ENSIMMÄINEN KUNINGASTEN KIRJA

(972-853=119v.)

972 eKr

***Salomo tuli kuninkaaksi. (1Kn 1, 1Ak. 29:28)**

***Daavid kuoli. (1Kn 2:10, 1Ak 29:26-28)**

***ENSIMMÄINEN AIKAKIRJA päättyi.**

TOINEN AIKAKIRJA

(972-538=434v.)

972 eKr.

***Herra ilmestyi Salomolle. (1Kn 3:5-14)**

968 eKr.

***Salomo ryhtyi rakentamaan temppeliä. (480. vuotena siitä, kun Israel lähti Egyptistä. 968+480=1448 = lähtövuosi) (1Kn 6, 2Ak 2)**

961 eKr.

***Temppeli valmistui. (1Kn 6:38) Vihkiäiset (1Kn 8, 2Ak 6)**

960 eKr.

***Salomo ryhtyi rakentamaan omaa linnaansa. (1Kn 7:1)**

947 eKr.

***Salomon linna valmistui. (1Kn 7, 2Ak 8:1)**

***Herra ilmestyi toisen kerran Salomolle. (1Kn 9:1-9, 2Ak 7:11-22)**

***Saban kuningatar kävi tervehtimässä Salomoa. (1Kn 10, 2Ak 9)**

***Salomo kääntyi pois Herrasta. (1Kn 11:1-11) Saarnaajan kirja kertoo luopio-Salomon ajatuksista.**

932 eKr.

***Salomo kuoli. (1Kn 11:43, 2Ak 9:30-31)**

***Valtakunta jakaantui. (1Kn 12, 2Ak 10)**

Pohjois-Israelin ja Juudan kuninkaitten hallitusaikoja on vaikea ajoittaa, koska usein poika seurasi valtaistuimelle isän vielä eläessä, siksi vuosiluvuista ei voida olla varmoja, ne ovat vain suuntaa-antavia.

POHJOIS-ISRAELIN KUNINKAITA

vuosina 931-722 eKr.:

- *Jerobeam I (931-910 eKr.) oli Pohjois-Israelin kuninkaana 22v. Teki pahaan. (1Kn 12:20-14:21) Profeetat: Jumalan mies (Jeddo?) (1Kn 13:1-32). Profeetta Ahia. (1Kn 14:2-18).**
- *Naadab, (910-909 eKr.) Jerobeamin poika, oli kuninkaana 2v. Teki pahaan. (1Kn 14:20, 15:25-28)**
- *Baesa, (909-886 eKr.) Isaskarilainen, surmasi Naadabin ja oli kuninkaana 24v. Teki pahaan. (1Kn 15:27-16:6) Profeetta Jeehu.**
- *Eela, (886-885 eKr.) Baesan poika, 2v. Teki pahaan. (1Kn 16:6-10,13,14) Profeetta Jeehu.**
- *Simri 7pv. (885 eKr.) Surmasi Eelan. Surmasi koko Baesan suvun. Teki pahaan. Poltti itsensä kuoliaaksi. (1Kn 16:9-20)**
- *Omri (885-874 eKr.) 12v. Perusti Samarian. Teki enemmän pahaan, kuin edeltäjänsä. (1Kn 16:16-28)**
- *Ahab, (874-853 eKr.) Omrin poika, 22v. Vaimo Iisebel. Palveli Baalia. Teki pahaan. (1Kn 16:28-22:40) Profeetta Elia.**
- *Ahasja, (853-852 eKr.) Ahabin poika, 2v. Teki pahaan. (1Kn 22:52-54)**
- *Jooram, (852-841 eKr.) Ahabin poika, 12v. Teki pahaan. Profeetat: Miika Jimlan poika ja Elisa. (2Kn 3:1-, 6:26-7:20, 8:28-,29, 9:15-24)**
- *Jeehu (841-814 eKr.) 28v. Hävitti Ahabin suvun. Tuhosi Baalin palvonnan. Profeetta Elisa. (2Kn 9-10)**
- *Jooahas, (814-798 eKr.) Jeehun poika, 17v. Teki pahaan. (2Kn 13:1-9)**
- *Jooas, (798-782 eKr.) Jooahaan poika, 16v. Soti Amasjaa, Juudan kuningasta vastaan ja voitti. Teki pahaan. (2Kn 13:9-25, 14:8-16)**
- *Jerobeam II, (782-753 eKr.) Jooaan poika, 41v. Teki pahaan. (2Kn 14:16, 23-29) Profeetat Joona, Aamos ja Hoosea.**
- *Sakarja, (753-752 eKr.) Jerobeamin poika, oli kuninkaana puoli vuotta. Teki pahaan. (2Kn 15:8-11) Profeetta Hoosea.**
- *Sallum (752 eKr.) kuukauden. Surmasi edeltäjänsä Sakarjan. (2Kn 15:10-15) Profeetta Hoosea.**

***Menahem (752-742 eKr.) 10v. Surmasi Sallumin. Teki pahaa. (2Kn 15:14-22) Profeetta Hoosea.**

***Pekahja, (742-740 eKr.) Menahemin poika, 2v. Teki pahaa. (2Kn 15:23-26) Profeetta Hoosea.**

***Pekah (740-732 eKr.) 20v. Surmasi edeltäjänsä Pekahjan. Teki pahaa. (2Kn 15:25-30) Profeetta Hoosea.**

***Hoosea, (732-723/722 EKR.) Pohjois-Israelin viimeinen kuningas oli kuninkaana 9v. Surmasi edeltäjänsä Pekahin. Teki pahaa. Joutui pakkosiirtolaisuuteen Assyriaan. (2Kn 15:30, 17:1-6) Profeetta Hoosea.**

722 eKr.

***Israelin perikato. Siirrettiin Assyriaan.**

JUUDAN KUNINKAITA

931-586 eKr.:

***Rehabeam, (931-913) Salomon poika, oli Juudan kuninkaana 17v. Teki pahaa. (1Kn 12:1-24, 14:21-31, 2Ak 10-12) Profeetta Semaja. (1Kn 12:22-24)**

***Farao Suusak (Sheshonk) (925) valtasi Jerusalemin ja ryösti sitä. (1Kn 14:25,26)**

***Abiam, (913-911) Rehabeamin poika, oli kuninkaana 3v. Teki pahaa. (1Kn 15:1-8, 2Ak 13:1-14:1) Profeetta Iddo.**

***Aasa, (911-870) Abiamin poika, 41v. Teki oikein. (1Kn 15:8-24, 2Ak 14-16) Profeetat Asarja ja Hanani.**

***Joosafat, (873-848) Aasan poika, 25 v. Äiti Asuba. Teki rauhan Israelin kanssa. Teki oikein. (1Kn 22:41-51)**

***Jooram, (853-841) Joosafatin poika, 8v. Puolisona Ahabin tytär. Teki pahaa. (1Kn 22:51, 2Kn 8:16-24) Profeetta Obadja.**

***Ahasja, (841)Jooramin poika, 1v. Israelin kuningas Jeehu surmasi hänet. Teki pahaa. (2Kn 8:25-29, 9:16-29)**

***Atalja, (841-835) Ahasjan äiti, 6v. Oli hirmuhallitsija. (2Kn 11:1-20)**

***Jooas, (835-796) Ahasjan poika, 40v. Teki oikein. (2Kn 12:1-21) Profeetat: Joel ja Sakarja.**

***Amasja, (796-767) Jooaan poika, 29v. Teki oikein. (2Kn 14:1-20) Profeetta Sakarja.**

***Asarja, eli Ussia, (792-740) Amasjan poika, 52v. Teki oikein. Sairasti pitkään. Ei pystynyt loppuaikoinaan hallitsemaan. (2Kn 14:21,22, 15:1-7) Profeetta Jesaja.**

***Jootam, (750-732) Asarjan poika, 16v. Teki oikein. (2Kn 15:32-38) Profeetat: Jesaja ja Miika.**

***Aahas, (735-716) Jootamin poika, 16v. Ei tehnyt oikein. (2Kn 15:38-16:20) Profeetat Jesaja ja Miika.**

***Hiskia, (716-687) Ahaan poika, 29v. Teki oikein. Sairastui, mutta sai 15 vuotta lisääikää. (2Kn 18:1-20:21) Profeetat Jesaja ja Miika.**

722 *Israel pakkosiirtolaisuuteen Assyriaan. Pohjois-Israel lakkasi olemasta.

***Manasse, (696-643) Hiskian poika, 55v. Teki pahaa. Myöhemmin nöyrtyi syvästi. (2Kn 21:1-18) Profeetta Jesaja.**

***Aamon, (643-640) Hiskian poika, 2v. Teki pahaa. (2Kn 21:18-26)**

***Joosia, (640-609) Aamonin poika, 31v. Teki oikein. Puhdisti jumalanpalveluksen.**

Hengellisen uudistuksen aika Juudassa. Farao Neko surmasi hänet. (2Kn 22:1-23:30) Profeetat Naahum, Habakuk, Sefanja, Jeremia ja Hulda.

***Jooahas, (609) Joosian poika, 3 kk. Teki pahaa. Farao Neko vangitutti hänet ja vei Egyptiin. (2Kn 23:30-34) Profeetat Jeremia ja Habakuk.**

***Joojakim (=Eljakim), (609-598) Joosian poika, Jooahaan veli, 11v. Teki pahaa. (2Kn 23:34-24:6) Profeetta Jeremia.**

604 *Daniel joutui muutamien muitten ylimysperheitten kanssa Babyloniaan pakkosiirtolaisuuteen.

***Joojakin, (598/7) Joojakimin poika, 3 kk. Teki pahaa. Nebukadnessar valloitti Jerusalemin ja vei Tempelin tavaroita ja suurimman osan jerusalemilaisista Baabeliin. (2Kn 24:6-15) Profeetta Jeremia.**

***Hesekiel vietiin Babyloniaan (Ennusti vuosina 593-570).**

***Sidkia (=Mattanja), (597-586) Joojakinin setä, 11v. Teki pahaa. (2Kn 24:17-25:7) Profeetta Jeremia.**

588

***Nebukadnessar alkoi piirittää Jerusalemia. (2Kn 25:1)**

586

***Jerusalem valloitettiin. Kaupunki ja Salomon temppeli hävitettiin. Sidkia ja suuri osa kansasta vietiin pakkosiirtolaisuuteen Baabeliin. (2Kn 25:2-4)**

582

***Viimeinen erä pakkosiirtolaisia siirrettiin Babyloniaan.**

560-480 Buddha (Intiassa)

551-478 Konfutse (Kiinassa)

539

***Kyyros valloitti Baabelin. Babolonian valta murtui. Meedo-Persiasta tuli uusi maailmanvalta.**

538

***Noin 50.000 juutalaista palasi Jerusalemiin Serubbaabelin johdolla. (2Ak 36:22,23)**

537

***Temppelin perustus laskettiin. Työ keskeytyi.**

536

***Daniel näki kirjansa loppulukujen näyt.**

520

***Temppelin rakentamiseen ryhdyttiin uudelleen. Profeetat Haggai ja Sakarja.**

516

***Serubbaabel vihki Temppelin.**

486-465 Ahasveros (Kserkses I) Persian hallitsijana.

485-425 Kreikkalainen historioitsija Herodotos

480

***Esteristä tuli kuningatar.**

470-399 Kreikkalainen filosofi Sokrates.

457

***Esra tuli Jerusalemiin mukanaan noin 2000 juutalaista.**

445

***Nehemia lähti Jerusalemin muureja korjaamaan. Profeetta Malakia.**

428-348 Platon.

384-322 Aristoteles.

351 Siidon hävitettiin. (HES 28:22)

332 Aleksanteri Suuri hävitti Tyyron (Hs 28:22)

180 Apokryfinen Siirakin kirja

VANHAN TESTAMENTIN KIRJAT:

(Vuosiluvut eKr.)

ENSIMMÄINEN MOOSEKSEN KIRJA (GENESIS). Alusta vuoteen 1807 eKr.

TOINEN MOOSEKSEN KIRJA (EXODUS) 1558-1447. Kesto 111v.

KOLMAS MOOSEKSEN KIRJA (LEVITICUS) 1446.

NELJÄS MOOSEKSEN KIRJA (NUMERI) 1446-1408. Kesto 38v.

VIIDES MOOSEKSEN KIRJA (DEUTERONOMIUM). 1408

JOOSUAN KIRJA. 1408-1387. Kesto 21v.

TUOMARIEN KIRJA. 1387-1070. Kesto n. 317v.

RUUTIN KIRJA ajoittuu Tuomarien kirjan aikoihin. (Ruut 1:1)

ENSIMMÄINEN SAMUELIN KIRJA. 1115-1012. Kesto 103v.

TOINEN SAMUELIN KIRJA. 1012-972. Kesto 40v.

ENSIMMÄINEN KUNINGASTEN KIRJA. 972-853. Kesto 119v.

TOINEN KUNINGASTEN KIRJA. 853-562. Kesto 291v.

ENSIMMÄINEN AIKAKIRJA. (1.Ak 10) 1012-972. Kesto 40 v.

TOINEN AIKAKIRJA. 972-538. Kesto 434v.

ESRAN KIRJA. 538-457. Kesto 81v.

NEHEMIAN KIRJA. 445-432. Kesto 13v.

ESTERIN KIRJA. 486-465. Kesto 21v.

JOBIN KIRJA luultavasti Aabrahamin aikana. (2168-1993 eKr.)

PSALMIT n. 1450-500 eKr.

SANANLASKUT Salomon hallitusaikana 972-932.

SAARNAAJA Salomon elämän loppuvuosina n. 935.

KORKEA VEISU Salomon hallitusajan alkuaikana n.v. 970.

JESAJA 739-701, ehkä vuoteen 680.

JEREMIA 627-586.

VALITUSVIRRET v. 586.

HESEKIEL syntyi 623, Babyloniaan 598, profetoi 593-570.

DANIEL syntyi 622, Baabeliin 604, jossa profetoi vuoteen 536.

HOOSEA eli n.v.770-700, toimi profeettana n.750-722.

JOOEL eli Juudassa 800-luvulla.

AAMOS toimi Pohjois-Israelissa 765-750.

OBADJAn toiminta-aika tuntematon. Ehkä v. 850 tai 586.

JOONA 800-700.

MIIKA 700 ja 600 -lukujen vaihteessa.

NAAHUM, HABAKUK ja SEFANJA toimivat Joosian aikana 640-609.

HAGGAI ja SAKARJA 520.

MALAKIA n. 425 eKr. Myöhäisin VT:n profeetta.

Vanhan ja Uuden Testamentin välinen aika oli yli 400 vuotta. Aluksi Persia oli hallitsevana maailmanvaltana Babylonian jälkeen, kunnes 300-luvulla Kreikka vahvistui. 100-luvulla juutalaisia yritettiin kreikkalaistaa väkivallalla. Juutalaiset kapinoivat vaihtelevalla menestyksellä.

Septuaginta (=Vanhan Testamentin kreikankielinen käännös) valmistui noin v.150 eKr. Vähitellen Rooma vahvistui ja vuonna 63 Israelin alueet saatettiin Rooman vallan alle.

Maailman valtioitten valtakausia Vanhan Testamentin loppukaudella:

Babylon 604-539 eKr.

Persia 539-332 eKr.

Kreikka 332-320 eKr.

Egypti 320-198 eKr.

Syyria 198-165 eKr.

Makkabilaiset ja hasmonit 165-63 eKr. (Israelissa)

Rooma valloitti Israelin 63 eKr.

37-4 eKr. Herodes Suuri kuninkaana Palestiinassa.

19 eKr. Jerusalemin temppelin rakentaminen aloitettiin.

Vanhan Testamentin aika loppui --- Uuden Testamentin aika alkoi.

UUDEN TESTAMENTIN TAPAHTUMIA:

n. 5 eKr. Jeesus syntyi

8 jKr. Jeesus 12-vuotiaana Jerusalemin Temppelissä.

26 Johannes Kastaja alkoi saarnata.

26-30 Jeesuksen toiminta.

31 Ananiaan ja Safiiran kuolema.

33 Stefanuksen marttyyrikuolema.

33/34 Sauluksen kääntyminen.

34-42 Paavali Arabiassa, Damaskossa, Jerusalemissa ja Tarsossa.

42 Paavalista tuli Antiokian seurakunnan saarnaaja.

44 Apostoli Jaakob kärsi marttyyrikuoleman, Pietari vapautui vankilasta ihmeen kautta.

45-48 Paavalin ensimmäinen lähetysmatka.

50-53 Paavalin toinen lähetysmatka.

54-58 Paavalin kolmas lähetysmatka.

58-60 Paavali vankina Kesareassa.

61-63 Paavali vankina Roomassa.

67 Paavali ja Pietari surmattiin.

70 Jerusalemin ja Temppelein hävitys

98 Apostoli Johannes kuoli.

100 Apostolinen aika päättyi.

150 n. Vakiintui kristillisten kirjoitusten kokoelma, nimeltään Uusi Testamentti.

590-1517 Katolisuus kehittyi.

1517- Protestanttinen kirkko kehittyi.

HISTORIALLISTIA VUOSILUKUJA

753 eKr. Romulus ja Remus perustivat Rooman kaupungin.

612 eKr. Meedialaiset hävittivät Niiniven.

336-323 eKr. Makedonian kuningas Aleksanteri Suuri loi maailmanvaltakunnan valloittamalla koko Kreikan ja Persian. Hellenistinen kulttuuri syntyi.

333 eKr. Issoksen taistelu.

332 eKr. Aleksanteri valloitti Egyptin, otti itselleen faraon nimen ja perusti Aleksandrian.

331 eKr. Arbelan ja Gaugamelan taistelu.

323 eKr. (10.6.) Aleksanteri Suuri kuoli 32-vuotiaana kuumetaudin ja alkoholin heikentämänä.

64 jKr. Rooman palo.

73 jKr. Masadan linnoitus vallattiin.

354 jKr. Alettiin viettää 25.12. Jeesuksen syntymäpäivänä.

381 Konstantinopolin kirkolliskokous.

n. 570-632 Muhammed

622 Muhamettilaisten ajanlasku alkaa.

1054 Katolinen kirkko jakaantui kahtia.

1483-1546 Luther. Uskonpuhdistus alkoi Lutherin aikana.

1800 -luvun lopulla Helluntaiherätys alkoi muodostua.